

Katowice, dnia 9 grudnia 2021 r.

OPINIA PRAWNA

Czy szczepienia przeciwko COVID-19 stosowane w ramach Narodowego Programu Szczepień są eksperymentem medycznym?

I. Przedmiot opinii

Przedmiotem niniejszej opinii, sporządzonej przez prawników ze Stowarzyszenia Prawników Głos Wolności z siedzibą w Katowicach, jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy szczepienia przeciwko COVID-19 stosowane w ramach Narodowego Programu Szczepień są eksperymentem medycznym.

W opinii przedstawiono kolejno: podstawę prawną i faktyczną rozważań (pkt II i III niżej), analizę (pkt IV niżej) oraz wnioski (pkt V).

II. Podstawa prawna

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), zwana dalej “Konstytucją RP”;
- ustawa z dnia 5 grudnia 1996 roku o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. 2021.790, t.j. z dnia 28.04.2021 r.), zwana dalej “U.z.l.”;
- ustawa z dnia 6 września 2001 roku - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. 2021.974, t.j. z dnia 28.05.2021 r.), zwana dalej “Prawem farmaceutycznym”
- ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r. w sprawie warunkowego dopuszczenia do obrotu produktów leczniczych stosowanych u ludzi wchodzących w zakres rozporządzenia (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady, zwane dalej „Rozporządzeniem KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r.”

III. Stan faktyczny

W przestrzeni publicznej, w tym na stronach rządowych oraz w oficjalnych komunikatach podawanych przez media wskazuje się, że szczepienia przeciw COVID-19 prowadzone w ramach Narodowego Programu Szczepień nie stanowią eksperymentu medycznego w rozumieniu U.z.l. oraz Prawa farmaceutycznego. Tym samym, powstała konieczność zweryfikowania, czy rzeczywiście ww. komunikaty medialne znajdują potwierdzenie w obowiązujących przepisach prawa.

IV. Analiza merytoryczna

A. Pojęcie eksperymentu medycznego w U.z.l. oraz w Konstytucji RP

W pierwszej kolejności należy wskazać, w jaki sposób prezentuje się w sensie jurydycznym pojęcie eksperymentu medycznego.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 U.z.l. eksperyment medyczny przeprowadzany na ludziach może być **eksperymentem leczniczym** albo **eksperymentem badawczym**.

Zgodnie z art. 21 ust.2 U.z.l. **eksperymentem leczniczym** jest wprowadzenie nowych albo tylko częściowo wypróbowanych metod diagnostycznych, leczniczych lub profilaktycznych w celu osiągnięcia bezpośredniej korzyści dla zdrowia osoby chorej. Może on być przeprowadzony, jeżeli dotychczas stosowane metody nie są skuteczne albo jeżeli ich skuteczność nie jest wystarczająca. Udział w eksperymencie leczniczym kobiet ciężarnych wymaga szczególnie wnikliwej oceny związanego z tym ryzyka dla matki i dziecka poczętego.

Zgodnie z art. 21 ust. 3 U.z.l. **eksperyment badawczy** ma na celu przede wszystkim rozszerzenie wiedzy medycznej. Może być on przeprowadzany zarówno na osobie chorej, jak i zdrowej. Przeprowadzenie eksperymentu badawczego jest dopuszczalne, gdy uczestnictwo w nim nie jest związane z ryzykiem albo też ryzyko jest minimalne i nie pozostaje w dysproporcji do możliwych pozytywnych rezultatów takiego eksperymentu.

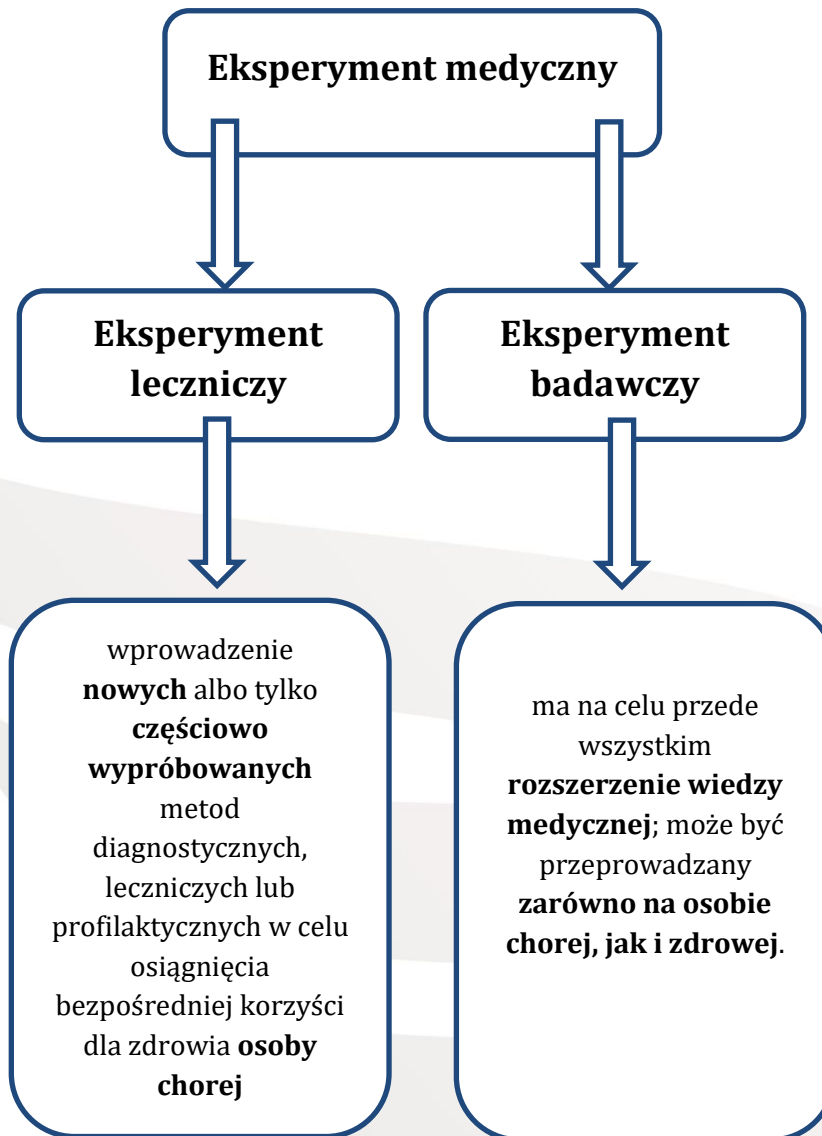
Ponadto, zgodnie z art. 22 U.z.l. eksperyment medyczny może być przeprowadzany, jeżeli spodziewana korzyść lecznicza lub poznawcza ma istotne znaczenie, a przewidywane osiągnięcie tej korzyści oraz celowość i sposób przeprowadzania eksperymentu są zasadne w świetle aktualnego stanu wiedzy i zgodne z zasadami etyki zawodu medycznego.

Zgodnie z art. 39 Konstytucji RP nikt nie może być poddany eksperymentom naukowym, w tym medycznym, bez dobrowolnie wyrażonej zgody. Co więcej, zgodnie z art. 23 a) ust. 1 pkt 3 U.z.l. **zabrania się przeprowadzania eksperymentu badawczego na żołnierzu i innej osobie pozostającej w zależności hierarchicznej ograniczającej swobodę dobrowolnego wyrażania zgody.**

Wskazane w tym przepisie pojęcie “eksperymentu medycznego” jest w powszechnie obowiązującej wykładni rozumiane jako rodzaj eksperymentu naukowego najsilniej ingerującego w integralność psychofizyczną człowieka, który służy bezpośrednio ratowaniu życia ludzkiego, a jego potencjalne korzyści mają dotknąć osobę poddaną temu eksperymentowi. Może on zostać przeprowadzony, jeżeli dotychczasowe metody lecznicze są nieskuteczne lub skuteczne w stopniu niewystarczającym. (Tuleja Piotr (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II).

Na uwagę zasługuje także pojęcie pojawiające się w art. 2 pkt 2 Prawa farmaceutycznego, mówiące o badaniu klinicznym, gdzie z definicji tego pojęcia wynika jednoznacznie, że jest ono przeprowadzane z udziałem ludzi i jego celem jest zbadanie lub potwierdzenie działalności skutków farmakologicznych produktu leczniczego, zaś sam produkt leczniczy obejmuje swoim zakresem również wszelkiego rodzaju szczepionki, co wynika z treści definicji produktu leczniczego, zgodnie z art. 2 pkt 30 w zw. z art. 2 pkt 32 Prawa farmaceutycznego.

Zgodnie z art. 39 Konstytucji RP *nikt nie może być poddany eksperymentom naukowym, w tym medycznym, bez dobrowolnie wyrażonej zgody.*

Wskazane w tym przepisie pojęcie "eksperymentu medycznego" jest w powszechnie obowiązującej wykładni rozumiane jako rodzaj eksperymentu naukowego najsilniej ingerującego w integralność psychofizyczną człowieka, który **służy bezpośrednio ratowaniu życia ludzkiego**, a jego potencjalne korzyści mają dotknąć osobę poddaną temu eksperymentowi. Może on zostać przeprowadzony, jeżeli dotychczasowe metody lecznicze są nieskuteczne lub skuteczne w stopniu niewystarczającym. (Tuleja Piotr (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II).

Konstytucja RP, choć chroni wolność prowadzenia badań naukowych (art. 73 Konstytucji RP), nie traktuje jej jako wolności absolutnej, a jej granice wyznacza między innymi obowiązek poszanowania godności człowieka (art. 30 Konstytucji RP). Godność ta w różnych zresztą aspektach mogłaby zostać naruszona przez eksperymenty naukowe i medyczne sprowadzające człowieka jedynie do roli przedmiotu tych badań.

B. Brak zakończonych badań klinicznych nad szczepionkami przeciwko COVID-19

Ocenę, czy szczepienia przeciwko COVID-19 są eksperymentem medycznym, czy też nie, należy rozpocząć od analizy art. 2 pkt 2 oraz art. 37a ust. 2 Prawa farmaceutycznego, zgodnie z którymi:

Art. 2 pkt 2 Prawa farmaceutycznego:

Badaniem klinicznym jest każde badanie prowadzone z udziałem ludzi w celu **odkrycia lub potwierdzenia klinicznych, farmakologicznych, w tym farmakodynamicznych skutków działania jednego lub wielu badanych produktów leczniczych**, lub w celu zidentyfikowania działań niepożądanych jednego lub większej liczby badanych produktów leczniczych, lub śledzenia wchłaniania, dystrybucji, metabolizmu i wydalania jednego lub większej liczby badanych produktów leczniczych, mając na względzie ich bezpieczeństwo i skuteczność.

Art. 37 a ust. 2 Prawa farmaceutycznego

Badanie kliniczne produktu leczniczego jest eksperymentem medycznym z użyciem produktu leczniczego przeprowadzanym na ludziach w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2021 r. poz. 790 i 1559), zwanej dalej "ustawą o zawodzie lekarza".

Tym samym, ocena prawna Narodowego Programu Szczepień musi uwzględniać, czy badania kliniczne nad szczepionkami przeciw COVID-19 zostały zakończone, czy też nie.

Należy zatem sięgnąć do Charakterystyki Produktu Leczniczego (CHPL) szczepionek przeciwko COVID-19.

STOWARZYSZENIE PRAWNIKÓW
GŁOS WOLNOŚCI

- Według informacji wynikających z Charakterystyki Produktu Leczniczego (CHPL) firmy **Pfizer** znajdującej się na str. 15 wynika, że:

*„W celu potwierdzenia skuteczności i bezpieczeństwa stosowania produktu leczniczego Comirnaty, podmiot odpowiedzialny powinien przedłożyć **raport końcowy z badania klinicznego** dla randomizowanego, z grupą kontrolną otrzymującą placebo, prowadzonego metodą ślepej próby wobec obserwatora badania C4591001. **Termin: do grudnia 2023 r.**”*

- Według informacji wynikających z Charakterystyki Produktu Leczniczego (CHPL) firmy **Moderna** znajdującej się na str. 15 wynika, że:

*„W celu potwierdzenia skuteczności i bezpieczeństwa stosowania COVID-19 Vaccine Moderna podmiot odpowiedzialny powinien przedłożyć **raport końcowy z badania klinicznego** dotyczący randomizowanego, kontrolowanego placebo, zaślepionego dla obserwatora badania klinicznego o numerze mRNA-1273-P301. **Termin: do grudnia 2022 r.**”*

- Według informacji wynikających z Charakterystyki Produktu Leczniczego (CHPL) firmy **Janssen** znajdującej się na str. 20 wynika, że:

*„W celu potwierdzenia skuteczności i bezpieczeństwa stosowania szczepionki Ad26.COV2.S przeciw COVID-19, podmiot odpowiedzialny powinien przedstawić **końcowe sprawozdanie** z randomizowanego, kontrolowanego placebo badania VAC31518COV3001 z zastosowaniem ślepej próby wobec obserwatora. **Termin: 31 grudnia 2023 r.**”*

- Według informacji wynikających z Charakterystyki Produktu Leczniczego (CHPL) firmy **AstraZeneca** znajdującej się na str. 19 wynika, że:

*„W celu potwierdzenia skuteczności i bezpieczeństwa stosowania szczepionki COVID-19 Vaccine AstraZeneca, podmiot odpowiedzialny powinien złożyć **ostateczne raporty końcowe** (ang. Clinical Study Reports, CSR) z randomizowanych, kontrolowanych badań klinicznych COV001, COV002, COV003 i COV005. **Termin: 31 maja 2022 r.**”*

Z powyższych informacji bezsprzecznie wynika, że raporty końcowe dotyczące potwierdzenia skuteczności i bezpieczeństwa stosowania szczepionek przeciwko COVID-19 zostaną dopiero złożone. Tym samym, nie zakończono badań klinicznych nad ich stosowaniem.

C. Warunkowe dopuszczenie do obrotu szczepionek przeciw COVID-19

Ponadto, wszystkie szczepionki przeciw COVID-19, wyprodukowane przez firmy BionTech-Pfizer, Moderna, Astrazeneca oraz Johnson and Johnson (Janssen) zostały objęte **warunkowym pozwoleniem na dopuszczenie do obrotu**, co oznacza, że są one stosowane jako szczepionki, których skutki farmakologiczne nie są do końca znane.

Pozwolenie na warunkowe dopuszczenie do obrotu wydawane jest w oparciu o ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r. w sprawie warunkowego dopuszczenia do obrotu produktów leczniczych stosowanych u ludzi wchodzących w zakres rozporządzenia (WE) nr 726/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady, zgodnie z którym:

- W przypadku niektórych kategorii produktów leczniczych, aby spełnić niezaspokojone potrzeby lecznicze pacjentów oraz na rzecz zdrowia publicznego, może okazać się niezbędne przyznanie pozwoleń na dopuszczenie do obrotu **na podstawie mniej kompletnych danych niż ma to miejsce zazwyczaj** i przy zachowaniu szczególnych zobowiązań; takie pozwolenie jest dalej zwane "warunkowym pozwoleniem na dopuszczenie do obrotu" (pkt 2 Rozporządzenia KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r.)
- Pomimo że dane, na których oparta jest opinia w sprawie warunkowego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, **mogą być mniej kompletne**, stosunek korzyści do ryzyka, jak określono w art. 1 pkt 28 lit. a) dyrektywy 2001/83/WE, powinien być dodatni. Ponadto korzyści dla zdrowia publicznego wynikające z natychmiastowej dostępności na rynku produktu leczniczego, którego to dotyczy, **powinny przewyższać ryzyko związane z faktem, że wciąż wymagane są dodatkowe dane** (pkt 3 Rozporządzenia KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r.)
- **Niezbędne jest, by pozwolenia na dopuszczenie do obrotu podlegały szczególnym zobowiązaniom.** Podmiot odpowiedzialny powinien być zobowiązany do **uzupełnienia lub podjęcia pewnych badań mających na celu potwierdzenie, że stosunek korzyści do ryzyka jest dodatni**, a także do rozwiązania wszelkich kwestii dotyczących jakości, bezpieczeństwa i skuteczności produktu (pkt 5 Rozporządzenia KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r.)
- Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 726/2004 warunkowe pozwolenia na dopuszczenie do obrotu **będą ważne przez rok z możliwością odnowienia** (pkt 9 Rozporządzenia KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r.)

- **Pacjentom i specjalistom z zakresu opieki zdrowotnej należy dostarczyć jednoznaczne informacje dotyczące warunkowego charakteru pozwoleń.** Niezbędne jest zatem, aby takie informacje były wyraźnie podane w charakterystyce produktu leczniczego, a także w ulotce informacyjnej dołączonej do produktu leczniczego (pkt 10 Rozporządzenia KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r.)

Zgodnie z art. 4 Rozporządzenia KOMISJI (WE) NR 507/2006 z dnia 29 marca 2006 r.:

Warunkowe pozwolenie na dopuszczenie do obrotu może zostać przyznane, jeżeli Komitet uzna, że **mimo iż wyczerpujące dane kliniczne dotyczące bezpieczeństwa i skuteczności produktu leczniczego nie zostały dostarczone**, spełnione są łącznie następujące wymagania:

- a) stosunek korzyści do ryzyka produktu leczniczego, jak określono w art. 1 pkt 28 lit. a) dyrektywy 2001/83/WE, jest dodatni;
- b) prawdopodobne jest, że wnioskodawca będzie w stanie dostarczyć wyczerpujące dane kliniczne;
- c) niezaspokojone potrzeby medyczne zostaną spełnione;
- d) korzyści dla zdrowia publicznego wynikające z natychmiastowej dostępności na rynku danego produktu leczniczego przewyższają ryzyko związane z faktem, że wymagane są dodatkowe dane.

Warunkowy charakter dopuszczenia szczepionek do obrotu oraz wskazywane przez samą Komisję Europejską ryzyko powikłań rodzi wątpliwości natury prawnej w aspekcie sposobu przeprowadzania szczepień przeciwko COVID-19. W szczególności chodzi o dwie kwestie, tj.: o **pełną wiedzę pacjentów w zakresie możliwości powstania negatywnych odczynów poszczepiennych (NOP)** oraz o **wyrażenie w powyższym aspekcie świadomej zgody pacjentów na przyjęcie szczepionki.**

Zgoda na przeprowadzenie eksperymentu powinna być wyrażona zawsze indywidualnie, nawet gdyby eksperymenty medyczne dotyczyły łącznie pewnej grupy osób. Rzecz jasna, zgoda ta powinna nastąpić po udzieleniu informacji o szansach i zagrożeniach związanych z eksperymentem leczniczym. Racjonalne i zgodne z Konstytucją RP wydają się postanowienia U.z.l. przewidujące wymóg pisemnej zgody osoby badanej mającej w nim uczestniczyć, a w razie niemożności wyrażenia pisemnej

zgody - wyrażenie zgody ustnie złożone w obecności dwóch świadków. Tak wyrażona zgoda powinna być odnotowana w dokumentacji lekarskiej.¹

D. Badanie kliniczne a badanie nieinterwencyjne

W literaturze przedmiotu pojawił się pogląd, że skoro zgodnie z art. 37 al pkt 4 Prawa farmaceutycznego przepisów rozdziału 2a Prawa farmaceutycznego pt. „Badania kliniczne produktów leczniczych” nie stosuje się do badań **przeprowadzanych po wydaniu pozwolenia na dopuszczenie do obrotu** oraz **badania nieinterwencyjnych**, to szczepienia przeciwko COVID-19 nie są eksperymentem medycznym.

Wynika to z błędnego założenia, że szczepionki przeciwko COVID-19 są tzw. badaniem nieinterwencyjnym, co powoduje zwolnienie ich od wymogów stawianych badaniu klinicznemu. Szczepionki przeciwko COVID-19 są powszechnie stosowane, pomimo że wciąż **nie są znane ostatecznie skutki ich przyjęcia**, jak również stosuje się je **wyłącznie na osobach zdrowych**. Co więcej doktryna wskazuje, że ze względu na szeroką definicję eksperymentu badawczego (będącego rodzajem eksperymentu medycznego) badania nieinterwencyjne, mimo że nie są badaniami klinicznymi, mogą wypełniać dyspozycję definicji eksperymentu badawczego zawartą w art. 21 ust. 3 U.z.l. W konsekwencji do takich badań znajdowałby zastosowanie art. 29 U.z.l., przewidujący wymóg uzyskania pozytywnej opinii niezależnej komisji bioetycznej.²

Kolejnym argumentem wskazującym, że Narodowy Program Szczepień spełnia przesłanki eksperymentu medycznego, jest ciągle istniejąca niepewność co skutków stosowania szczepionek przeciw COVID-19. Na przykładzie firmy Pfizer można wskazać, że wciąż brakuje informacji, jaki wpływ szczepionka ta ma na zdrowie **kobiet w ciąży** oraz także w jaki sposób wpływa (lub czy w ogóle) na mleko matki. Ponadto nie sposób określić, jakie skutki zostaną wywołane szczepieniem w stosunku do **osób o obniżonej odporności**.

---

¹ M. Haczkowska, R. Balicki, M. Bartoszewicz, K. Complak, A. Ławniczak, M. Masternak-Kubiak [w:] M. Haczkowska, R. Balicki, M. Bartoszewicz, K. Complak, A. Ławniczak, M. Masternak-Kubiak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2014, art. 39.

² Olszewski Wojciech L. (red.), *Prawo farmaceutyczne. Komentarz*.

E. Kwestionariusz wypełniany przed podaniem szczepionki przeciwko COVID-19

Zgodnie z art. 37 b ust. 2 pkt 2 Prawa farmaceutycznego badanie kliniczne przeprowadza się, uwzględniając, że:

- prawa
- bezpieczeństwo
- zdrowie i dobro uczestników badania klinicznego

są **nadrzędne w stosunku do interesu nauki oraz społeczeństwa**, jeżeli w szczególności:

- uczestnik badania klinicznego, a w przypadku gdy osoba ta nie jest zdolna do wyrażenia świadomej zgody - jej przedstawiciel ustawowy, podczas przeprowadzonej przed badaniem klinicznym rozmowy z badaczem lub z członkiem jego zespołu, **zapoznali się z celami, ryzykiem i niedogodnościami związanymi z tym badaniem klinicznym** oraz warunkami, w jakich ma ono zostać przeprowadzone, a także zostali poinformowani o **przysługującym im prawie do wycofania się z badania klinicznego w każdej chwili**;

Dokonując wykładni art. 37b ust. 2 pkt 2 Prawa farmaceutycznego, należy zwrócić uwagę na to, jaka jest relacja tego przepisu w stosunku do kwestionariusza, który każda osoba poddana szczepieniu przeciw COVID-19 musi wypełnić i opatrzyć swoim własnoręcznym podpisem. Kwestionariusz ten mówi **wyłącznie o ocenie ryzyka wystąpienia powikłań poszczepiennych**, jednakże nie jest to wystarczające, aby można było mówić o spełnieniu przesłanek, o których mowa w powyższym przepisie.

Składają się na nie:

- świadoma zgoda pacjenta (uczestnika badania klinicznego), która bezpośrednio wiąże się z uświadomieniem o celach, ryzyku i niedogodnościach związanych z danym badaniem oraz o warunkach w jakich zostanie przeprowadzone
- przestrzeganie prawa uczestnika badania klinicznego do zapewnienia jego integralności fizycznej i psychicznej, prywatności oraz ochrony danych osobowych
- możliwość wycofania się uczestnika z badania klinicznego
- uprzednie zawarcie pomiędzy sponsorem i badaczem umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z prowadzeniem badania klinicznego.

Żaden kwestionariusz wypełniany przed podaniem szczepionki przeciwko COVID-19 takich informacji nie zawiera.

V. Wnioski

Porównując zasady dotyczące przeprowadzania eksperymentu medycznego, wynikające z Prawa farmaceutycznego oraz U.z.l. z Narodowym Programem Szczepień, zasadne jest uznanie, że w przypadku tego programu mamy do czynienia z eksperymentem medycznym.

Wynika to z faktu, że badania nad określeniem skutków działalności szczepionek przeciw COVID-19 wciąż nie zostały zakończone. Ponadto, odpowiednie instytucje międzynarodowe jak Europejska Agencja Leków zastosowały uproszczoną procedurę warunkowego dopuszczenia do obrotu szczepień przeciwko COVID-19, pomimo braku zakończenia badań klinicznych nad tymi produktami. Uczyniono to po to, by umożliwić zastosowanie tych produktów na szeroką skalę.

Z definicji eksperymentu medycznego wskazanej w art. 39 Konstytucji RP, w art. 21 U.z.l. oraz w art. 2 pkt 2 w zw. z art. 37a ust.2 Prawa farmaceutycznego jednoznacznie wynika, że przeprowadzenie masowej akcji szczepień za pomocą szczepionek przeciw COVID-19 wypełnia definicję eksperymentu medycznego (w tym badawczego, ponieważ jego cele są zbieżne z celami, które stawiają sobie instytucje prowadzące masową akcję szczepień przeciw COVID-19).

Niewątpliwie, wszystkie dostępne w chwili obecnej szczepionki przeciwko COVID-19 ingerują w integralność zarówno psychiczną jak i fizyczną człowieka, gdyż powodują bezpośrednią styczność organizmu z dawką szczepionki i bezpośrednio na niego wpływają. Nie są przy tym znane skutki tych szczepionek dla szerokiego grona osób. Nie oceniano skuteczności, bezpieczeństwa stosowania ani immunogenności szczepionek u osób z obniżoną odpornością, w tym u pacjentów otrzymujących leczenie immunosupresyjne. Istnieje tylko ograniczone doświadczenie dotyczące stosowania szczepionek u kobiet w okresie ciąży, nie wiadomo, czy szczepionki przenikają do mleka ludzkiego. Nie przeprowadzono również żadnych badań nad genotoksycznością ani rakotwórczością szczepionek przeciwko COVID-19.

STOWARZYSZENIE PRAWNIKÓW
GŁOS WOLNOŚCI

Radca Jolanta Błachnik
adwokat

adw. **Michał Kozłowski**

Konrad Wozniakowski
adwokat

ADWOKAT
Kordian Łaranowski

RADCA PRAWNY
Renata Stasińska-Matejek
BE/1428

RADCA PRAWNY
Joanna Bottuk
Kt-2808

MAŁY GIDIAN
- ADWOKAT -

ADWOKAT
Katarzyna Kozieł-Kozłowska

RADCA PRAWNY
Michał Cierznicki
BO-1568

RADCA PRAWNY
Jacek Błaszowski

Radca Prawny
Izabela Stefańska-Nogał

ADWOKAT
Sławomir Korbela

Jolanta Mietelska
RADCA PRAWNY

STOWARZYSZENIE PRAWNIKÓW
GŁOS WOLNOŚCI

[Signature]
RADCA PRAWNY
Paweł Nogal

[Signature]
Joanna Kapczyńska
ADWOKAT

[Signature]
Przemysław Piesch
ADWOKAT

Radca Prawny
[Signature]
Wojciech Michałowski
Wojciech Michałowski

Dr nauk prawnych
[Signature]
Paweł Błażejczyk

apl. radc. Agnieszka Justyńska
[Signature]